

ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศ

การส่งเสริมการปลูกเบญจมาศ

พืชที่โครงการหลวงส่งเสริมให้ปลูกทดแทนฝิ่นได้แก่ พืชที่เจริญเติบโตได้ดีในเขตอากาศหนาว เช่น ท้อ สตรอเบอร์รี่ แกลดิโอลัส สะแตตีส เบญจมาศ และคาร์เนชั่น เป็นต้น ในที่นี้จะศึกษาเฉพาะเบญจมาศเท่านั้น โครงการหลวงได้มีการส่งเสริมให้ปลูกเบญจมาศเพื่อเป็นไม้ตัดดอก โดยคัดเลือกเบญจมาศพันธุ์ต่าง ๆ ที่นำมาจากประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี 2524 ปรากฏว่าได้คัดเลือกเบญจมาศพันธุ์ Yaminosaki ที่มีดอกขนาดใหญ่สีเหลือง ซึ่งมีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยว่าเบญจมาศพันธุ์ดอยคำ โดยนำไปทดลองปลูกที่โครงการหลวงวิจัยไม้ดอกอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏว่าได้ผลดี จึงได้ทำการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นที่โครงการหลวงวิจัยไม้ดอกอินทนนท์ ต่อมาประสบปัญหาเรื่องโรค Japanese rust ทำให้ใบเบญจมาศได้รับความเสียหายมาก ซึ่งการป้องกันโรคทำได้ยากเพราะสภาพภูมิประเทศเป็นที่สูง กล่าวคือสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร จึงมีอุณหภูมิและความชื้นสูงในช่วงฤดูฝน ทำให้โรคนีแพร่ระบาดได้ง่าย จึงทำการทดลองใหม่โดยนำเบญจมาศพันธุ์ดอยคำนี้ไปทดลองปลูกในสภาพพื้นที่ที่มีความสูงต่ำกว่าพื้นที่ของโครงการหลวงวิจัยไม้ดอกอินทนนท์ ซึ่งทดลองปลูกที่โครงการหลวงวิจัยไม้ดอกห้วยลึก ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี 2526 สภาพพื้นที่ของโครงการหลวงวิจัยไม้ดอกห้วยลึกสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 600 เมตร ผลการทดลองปรากฏว่าเบญจมาศที่ได้มีคุณภาพดี โรค Japanese rust มีเกิดบ้างแต่อาการไม่รุนแรง ดังนั้นจึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรที่หมู่บ้านห้วยลึกปลูกเบญจมาศ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกไม้ตัดดอกแทนการปลูกฝิ่น วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเบญจมาศ คือ

1. เพื่อให้เกษตรกรที่หมู่บ้านห้วยลึก รู้จักวิธีปลูกเบญจมาศและการดูแลรักษาอย่างถูก-

2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรที่หมู่บ้านห้วยลึก มีรายได้จากการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอกนอกจากอาชีพปลูกผัก

วิธีการส่งเสริมการปลูกเบญจมาศ

เจ้าหน้าที่โครงการหลวงจะทำการสำรวจเกษตรกรผู้สนใจปลูกเบญจมาศที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมทั้งรวบรวมเกษตรกรที่สนใจจะปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอก โดยโครงการหลวงจะแจกต้นพันธุ์ ปุ๋ย ยากำจัดแมลงและศัตรูพืช วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกร พร้อมทั้งสาธิตวิธีการปลูกโดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน การยกร่อง การใส่ปุ๋ย การรดน้ำ การดูแลรักษาตลอดจนการเก็บดอกและการบรรจุหีบห่อ เจ้าหน้าที่โครงการหลวงจะคอยดูแลแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดเวลา เมื่อดอกบานพร้อมที่จะเก็บเกี่ยว เกษตรกรจะตัดดอกเบญจมาศ โดยตัดก้านดอกเบญจมาศให้ยาว และมีใบเบญจมาศติดอยู่ด้วย และทำการคัดเกรดโดยแบ่งเป็นดอกเกรดเอ เกรดบี เกรดซี และดอกตกเกรด เจ้าหน้าที่โครงการหลวงวิจัยไม้ดอกห้วยลึกจะตรวจสอบอีกครั้งพร้อมทั้งนับจำนวนดอกและจดจำนวนดอกที่ตัดได้ หลังจากนั้นเกษตรกรจะทำการหุ้มปลายก้านดอกด้วยลวดลุ่มด้วยถุงพลาสติกสำหรับเบญจมาศที่ตัดได้ในปี 2527 ส่วนเบญจมาศที่ตัดได้ในปี 2528 เกษตรกรจะห่อเฉพาะดอกด้วยกระดาษขาวบาง แล้วส่งมาเบญจมาศบรรจุลงกล่องเพื่อส่งไปจำหน่าย โดยทางโครงการหลวงเป็นผู้จำหน่ายให้ เมื่อจำหน่ายได้แล้วทางโครงการหลวงจะหักจากรายได้ไว้ 20% เป็นค่าใช้จ่ายด้านการตลาดอันได้แก่ ค่ากล่องกระดาษ ค่ากระดาษขาวบาง ค่าใช้จ่ายในการขายแล้วส่งหักค่าน้ำหนักพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืช และค่าวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ทางโครงการหลวงได้สำรองจ่ายไปให้ก่อน รายได้ส่วนที่เหลือจึงจะคืนให้แก่เกษตรกร

ดอกเบญจมาศที่ตัดได้นั้นเกษตรกรจะนำมาคัดเลือกโดยแบ่งเป็นดอกชนิดต่าง ๆ โดยแยกตามคุณภาพของดอกได้แก่

1. ดอกเกรดเอ ถือเป็นดอกคุณภาพดีมีเส้นผ่าศูนย์กลางของดอก $5\frac{1}{2}$ - 6"
2. ดอกเกรดบี เป็นดอกคุณภาพรองลงมาจากเกรดเอ มีเส้นผ่าศูนย์กลางของดอก 5" - $5\frac{1}{2}$ "
3. ดอกเกรดซี เป็นดอกซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางดอก 4-5" - 5"
4. ดอกตกเกรด เป็นดอกที่มีคุณภาพด้อย มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางดอกน้อยกว่า 4.5"

เบญจมาศที่ตัดได้ในปี 2527 จะคัดเลือกโดยแบ่งเป็น 2 เกตรคือ ดอกเกรตเอ และดอกตกเกรต เบญจมาศที่ตัดได้ในปี 2528 จะคัดเลือกเพื่อแบ่งเป็น 4 เกตรคือ ดอกเกรตเอ ดอกเกรตบี ดอกเกรตซี และดอกตกเกรต

ต้นทุนในการปลูกเบญจมาศเพื่อตัดดอกจำหน่ายของเกษตรกร

เกษตรกรที่ทำการปลูกเบญจมาศที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การส่งเสริมของโครงการหลวงในฤดูปลูกปี 2527 มีทั้งหมด 9 ครอบครัว เบญจมาศที่ส่งเสริมให้ปลูกคือ เบญจมาศพันธุ์ตอยคำ (Yaminosaki) โดยใช้พื้นที่ในการปลูกเบญจมาศครอบครัวละ 1 งาน จำนวน 7 ครอบครัว อีก 2 ครอบครัวใช้พื้นที่ในการปลูกรายละ 1/2 งาน สำหรับในฤดูปลูกปี 2528 มีเกษตรกรที่ทำการปลูกเบญจมาศทั้งหมด 30 ครอบครัว โดยใช้พื้นที่ในการปลูกเบญจมาศครอบครัวละ 1 งาน ในปี 2527 เกษตรกรปลูกเบญจมาศครอบครัวละ 1,200 ต้น ส่วนในปี 2528 เกษตรกรปลูกเบญจมาศจำนวนไม่เท่ากัน บางรายปลูกน้อยกว่า 1,200 ต้น เนื่องจากเวลาปลูกเบญจมาศวันระยะห่างระหว่างต้นมากไปทำให้พื้นที่ปลูกน้อยลง บางรายปลูกมากกว่า 1,200 ต้น เนื่องจากเกษตรกรเว้นระยะห่างระหว่างต้นน้อย มีพื้นที่เหลือพอที่จะปลูกเพิ่ม เกษตรกรที่ปลูกเบญจมาศปี 2527 ยังคงปลูกเบญจมาศต่อในปี 2528

เบญจมาศพันธุ์ตอยคำที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกจะเริ่มปลูกประมาณต้นเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม และเริ่มตัดดอกได้ประมาณปลายเดือน ตุลาคม ถึง มกราคม ระยะเวลาการปลูกจนถึงตัดดอกประมาณ 120-160 วัน สาเหตุที่ต้องปลูกเบญจมาศพันธุ์ตอยคำในเดือนกรกฎาคม เนื่องจากเดือนกรกฎาคมเป็นระยะเวลาที่เริ่มมีวันสั้น เมื่อปลูกเบญจมาศในช่วงวันสั้นเบญจมาศก็จะมิดอก หากปลูกเบญจมาศพันธุ์ตอยคำในช่วงเดือนมีนาคมและเมษายน ซึ่งเป็นช่วงวันยาวเบญจมาศจะเจริญเติบโตทางต้นเพียงอย่างเดียว จะเริ่มมิดอกและตัดได้ประมาณปลายเดือน ตุลาคม ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการปลูกเพราะว่าปลูกก่อนและตัดดอกได้พร้อมกับการปลูกในเดือน กรกฎาคม

ในการปลูกเบญจมาศเพื่อตัดดอกจำหน่ายของเกษตรกรสามารถจำแนกต้นทุนออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ต้นทุนประเภทค่าแรงงาน
2. ต้นทุนประเภทค่าวัสดุ
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
4. ค่าใช้จ่ายในการขาย

1. ต้นทุนประเภทค่าแรงงาน

ในการปลูกเบญจมาศเกษตรกรจะต้องให้ความสนใจและรักษาตั้งแต่เริ่มการปลูก เช่น เมื่อเริ่มปลูกก็ต้องใส่ปุ๋ย เมื่อปลูกไปได้ระยะหนึ่งจะต้องใส่ปุ๋ยเร่งการเจริญเติบโตทางต้น เมื่อต้นเจริญเติบโตดีแล้ว ก็ต้องใส่ปุ๋ยเร่งดอก และฉีดยากันโรคและยาฆ่าแมลง การรดน้ำ จะต้องทำอย่างสม่ำเสมอ ถ้ามีฝนตกก็ต้องหมั่นฉีดยากันโรคราต่าง ๆ บ่อยขึ้น เพราะในช่วงที่มีฝนตกมาก ๆ อากาศมีความชื้นสูง เบญจมาศมีโอกาสเป็นโรคได้ง่าย นอกจากนี้เกษตรกรยังต้องคอยกำจัดวัชพืชที่จะขึ้นมาแย่งอาหารของต้นเบญจมาศอีกด้วย รวมทั้งต้องคอยตัดยอดเบญจมาศเมื่อต้นสูงได้ประมาณ 5 นิ้ว เพื่อให้เบญจมาศแตกกิ่ง 3 กิ่ง และเมื่อเบญจมาศเริ่มออกดอก เกษตรกรจะต้องปลิดหรือเด็ดดอกข้างออก เพื่อให้แต่ละกิ่งมีดอกเพียงดอกเดียว เมื่อดอกบานเต็มที่ เกษตรกรจะทำการตัดดอก ตกแต่งใบ พร้อมทั้งบรรจุลงกล่อง ซึ่งงานเหล่านี้ใช้แรงงานคนทั้งสิ้น เพราะเป็นงานที่ต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ระยะเวลาในการปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 120-160 วัน จากการสอบถามเกษตรกรพบว่าค่าแรงในการปลูกเบญจมาศของปี 2527 และปี 2528 ใกล้เคียงกัน จึงไม่ได้แยกการคำนวณค่าแรงงานของปี 2527 และปี 2528 และแสดงวิธีการคำนวณค่าแรงงานของทั้งสองปีไว้ตาม ตารางที่ 5-1 ค่าแรงงานในการปลูกเบญจมาศ มีดังนี้คือ

1.1 ค่าแรงในการเตรียมดิน หมายถึงค่าแรงในการไถดิน พรวนดินและยกแปลง ส่วนใหญ่การไถและการพรวนดินนิยมใช้แรงคนซึ่งเป็นแรงงานในครอบครัวในเนื้อที่ 1 งาน ใช้เวลาในการเตรียมดิน 2 วัน โดยใช้คน 2 คน ค่าแรงในการเตรียมดินเท่ากับ 160 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.2 ค่าแรงในการปลูกเบญจมาศ หมายถึงค่าแรงในการนำเอาหน่อพันธุ์ลงปลูกในแปลงที่เตรียมไว้ ในเนื้อที่ 1 งาน ใช้เวลาในการปลูก 1/2 วัน โดยใช้คน 2 คน ค่าแรงในการปลูกเท่ากับ 40 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.3 ค่าแรงในการกำจัดวัชพืช การใช้แรงงานกำจัดวัชพืชจะมากหรือน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณของวัชพืช หากฝนตกชุกวัชพืชจะเจริญเติบโตเร็ว อาจต้องใช้เวลาในการกำจัดมากขึ้น การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่จะใช้แรงงานคนทำการถอนหญ้าและวัชพืชต่าง ๆ บนแปลงประมาณ 15 วันต่อครั้ง ซึ่งจะใช้เวลาในการกำจัดวัชพืชเท่ากับ 6 วัน (ตารางที่ 5-2) โดยใช้คน 1 คน ค่าแรงในการกำจัดวัชพืชเท่ากับ 240 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.4 ค่าแรงใส่ปุ๋ย ปุ๋ยที่เกษตรกรใช้มีทั้งปุ๋ยเม็ดและปุ๋ยน้ำ เกษตรกรใช้เวลาในการใส่ปุ๋ยเท่ากับ 3 วัน (ตารางที่ 5-2) โดยใช้คน 1 คน ค่าแรงใส่ปุ๋ยเท่ากับ 120 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.5 ค่าแรงกำจัดแมลงและศัตรูพืช เกษตรกรทุกรายใช้วิธีกำจัดแมลงและศัตรูพืชโดยการฉีดพ่นยา ในช่วงที่ฝนตกมาก ๆ เบญจมาศจะเป็นโรคต่าง ๆ ได้ง่าย โดยทั่วไปแล้วเกษตรกรจะใช้แรงงานในการฉีดพ่นยา 1 คน ซึ่งจะใช้เวลาในการฉีดพ่นยา 4 วัน (ตารางที่ 5-2) ค่าแรงกำจัดแมลงและศัตรูพืชเท่ากับ 160 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.6 ค่าแรงรดน้ำ การรดน้ำจะใช้แรงงานเมื่อเริ่มปลูกครั้งแรกใช้บัวรด เมื่อต้นสูงและเริ่มออกดอกการรดน้ำจะใช้น้ำไหลไปตามร่องแปลง เกษตรกรจะรดน้ำตามร่องแปลงที่น้ำไหลไปที่โคนต้น ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้ใช้นั้นได้มาจากอ่างเก็บน้ำซึ่งได้จากคลองชลประทานขนาดเล็กที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำขึ้น การให้น้ำจะต้องทำทุกวันยกเว้นช่วงที่ฝนตกชุก ซึ่งจะใช้เวลาในการรดน้ำเท่ากับ 6 วัน (ตารางที่ 5-2) โดยใช้คน 1 คน ค่าแรงรดน้ำเท่ากับ 240 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.7 ค่าแรงในการเด็ดยอดและปลิดดอกข้าง เมื่อปลูกเบญจมาศได้ประมาณ 20 วัน หรือต้นสูงประมาณ 5 นิ้ว เกษตรกรจะทำการเด็ดยอด เพื่อให้ต้นแตกกิ่งข้าง 3 กิ่ง เมื่อต้นแตกกิ่งข้าง ในแต่ละกิ่งจะมีทั้งดอกยอด ดอกเล็ก ๆ และดอกข้างที่แตกออกมา เกษตรกรจึงต้องเด็ดหรือปลิดดอกข้างเหล่านี้ออก เพื่อให้เหลือดอกยอดเพียงดอกเดียวเท่านั้นในแต่ละกิ่ง ซึ่งจะใช้เวลาในการเด็ดยอดและปลิดดอกข้างเท่ากับ 18 วัน (ตารางที่ 5-2) โดยใช้คน 1 คน ค่าแรงเด็ดยอดและปลิดดอกข้างเท่ากับ 720 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.8 ค่าแรงการปักไม้ค้ำ ในการปลูกเบญจมาศ เกษตรกรต้องใช้ไม้ค้ำปัก เพื่อเป็นหลักยึดกิ่งแต่ละกิ่งไว้ เบญจมาศ 1 ต้นจะเด็ดยอดให้แตกกิ่ง 3 กิ่ง ต้องใช้ไม้ค้ำ 3 อัน ต่อเบญจมาศ 1 ต้น โดยใช้เชือกผูกไม้กับกิ่งเบญจมาศแต่ละกิ่ง บางรายทำเป็นตาข่ายเพื่อใช้ยึดต้นซึ่งจะใช้เวลาในการปักไม้ค้ำ 4 วัน โดยใช้คน 2 คน (ตารางที่ 5-2) ค่าแรงในการปักไม้ค้ำเท่ากับ 320 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.9 ค่าแรงในการตัดดอก เมื่อเบญจมาศบานดอกเต็มที่เกษตรกรจะทำการตัดดอกในตอนเย็น อุปกรณ์ที่ใช้ตัดคือกรรไกร ซึ่งจะใช้เวลาในการตัดดอก 4 วัน (ตารางที่ 5-2) ใช้คน 1 คน ค่าแรงในการตัดดอกเท่ากับ 160 บาท (ตารางที่ 5-1)

1.10 ค่าแรงหุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอก ในฤดูปลูกปี 2527 เบญจมาศที่ตัดดอกแล้วเกษตรกรจะใช้ล้าสีขุบน้ำหุ้มปลายก้านดอกและคลุมด้วยถุงพลาสติก เพื่อช่วยรักษาความสดให้แก่เบญจมาศ แต่ในปี 2528 เบญจมาศที่ตัดดอกแล้ว เกษตรกรจะนำกระดาษขาวบางมาห่อเฉพาะดอก แทนการเอาล้าสีขุบน้ำหุ้มปลายก้านดอก ก่อนที่จะนำเบญจมาศมาหุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอก เกษตรกรจะต้องตกแต่งใบของเบญจมาศ และคัดเลือกดอกว่าเป็นเกรดใด นำดอกที่คัดประเภทแล้วมาหุ้มปลายก้านดอกด้วยล้าสีคลุมด้วยถุงพลาสติก หรือนำมาห่อด้วยกระดาษขาวบางแล้วจึงทำการบรรจุลงกล่อง ดังนั้นค่าแรงหุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอกจะรวมถึงค่าแรงในการตกแต่งใบ การคัดเกรดดอกและการบรรจุห่อ เกษตรกรใช้เวลาในการหุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอกเท่ากับ 4 วัน (ตารางที่ 5-2) โดยใช้คน 2 คน ค่าแรงหุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอกเท่ากับ 320 บาท (ตารางที่ 5-1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-1

แสดงการคำนวณค่าแรงงานแยกตามประเภทต่อพื้นที่ 1 งาน

รายการ	จำนวนวัน ต่อคน	อัตราค่าแรง งานต่อวันต่อคน	จำนวน แรงงาน	จำนวนเงิน ¹
ค่าแรงในการเตรียมดิน	2	40	2	160
ค่าแรงในการปลูก	1/2	40	2	40
ค่าแรงในการกำจัดวัชพืช	6	40	1	240
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	3	40	1	120
ค่าแรงกำจัดแมลงและศัตรูพืช	4	40	1	160
ค่าแรงรดน้ำ	6	40	1	240
ค่าแรงเด็ดยอดและปลิดดอกข้าง	18	40	1	720
ค่าแรงปักไม้ค้ำ	4	40	2	320
ค่าแรงในการตัดดอก	4	40	1	160
ค่าแรงหุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอก	4	40	2	320
ยอดรวม				2,480

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ การคำนวณจำนวนเงินค่าแรง} = \frac{\text{จำนวนวัน/คน} \times \text{อัตราค่าแรงงาน/วัน/คน} \times \text{จำนวนแรงงาน}}$$

ศูนย์วิจัยพืชผัก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-2

แสดงปริมาณแรงงานในการปลูกเบญจมาศ

	จำนวน ¹ ครั้ง	จำนวนชั่วโมง ¹ ต่อครั้ง	จำนวนวัน ²
การกำจัดวัชพืช	6	8	6
การใส่ปุ๋ย	16	1.5	3
การกำจัดแมลงและศัตรูพืช	16	2	4
การรดน้ำ	48	1	6
การตัดยอดและปลิดดอกข้าง	72	2	18
การปักไม้ค้ำ	4	8	4
การตัดดอก	32	1	4
หุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอก	32	1	4

¹ จากการสอบถามเกษตรกรหมู่บ้านห้วยลึก

² จำนวนวัน = $\frac{\text{จำนวนครั้ง} \times \text{จำนวนชั่วโมงต่อครั้ง}}{8 \text{ ชั่วโมง}}$

หมายเหตุ : เกษตรกรทำงานวันละ 8 ชั่วโมง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ต้นทุนประเภทค่าวัสดุ

2.1 ค่าหม้อพันธุ์ ราคาหม้อละ 1 บาท ในการปลูกเบญจมาศปี 2527 ใช้หม้อพันธุ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานจำนวน 1,200 หม้อ คิดเป็นค่าหม้อพันธุ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 1,200 บาท (ตารางที่ 5-3) ปี 2528 ใช้หม้อพันธุ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน จำนวน 1,110.90 หม้อ คิดเป็นค่าหม้อพันธุ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 1,110.90 บาท (ตารางที่ 5-9)

2.2 ค่าปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ได้แก่ ปุ๋ยเม็ดสูตร 15-15-15 สูตร 26-0-0 สูตร 27-0-0 ซึ่งเป็นปุ๋ยที่ใช้เพื่อเร่งให้มีการเจริญเติบโตทางใบและต้นซึ่งจะใส่ในระยะแรกต่อมาจึงใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 เพื่อเร่งให้เบญจมาศออกดอก นอกจากนี้ยังใช้ปุ๋ยน้ำฉีดไปที่ใบ ปุ๋ยน้ำที่ใช้ได้แก่ โบรโพลาน ปี 2527 ใช้ปุ๋ยเม็ดเฉลี่ย 52.57 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.53 บาท คิดเป็นค่าปุ๋ยเม็ดเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 290.71 บาท ใช้ปุ๋ยน้ำเฉลี่ย .5 ขวดราคาเฉลี่ยขวดละ 46 บาท คิดเป็นค่าปุ๋ยน้ำเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 23 บาท รวมเป็นค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 313.71 บาท (ตารางที่ 5-4) ปี 2528 ใช้ปุ๋ยเม็ดเฉลี่ย 79.77 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.78 บาท คิดเป็นค่าปุ๋ยเม็ดเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 461.07 บาท ใช้ปุ๋ยน้ำเฉลี่ย 0.57 ขวด ราคาขวดละ 46 บาท คิดเป็นค่าปุ๋ยน้ำเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 26.22 บาท รวมเป็นค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 487.29 บาท (ตารางที่ 5-10)

2.3 ค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืช การปลูกเบญจมาศจะต้องฉีดยากำจัดแมลงและโรคของเบญจมาศ แมลงที่เป็นศัตรูของเบญจมาศได้แก่ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ หนอนเจาะดอก นอกจากนี้ยังต้องฉีดยากันปลวกและป้องกันโรคเบญจมาศอันได้แก่ โรคใบแห้ง โรคใบจุด ซึ่งเกิดจากเชื้อรา ยาที่ใช้ได้แก่ คิวฟอส แลนเนท แอมบุช แพลนแวก ในปี 2527 ใช้ยากำจัดแมลงและศัตรูพืชเฉลี่ย 2.93 ขวดราคาเฉลี่ยขวดละ 122.85 บาท คิดเป็นค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืชเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานเท่ากับ 359.95 บาท (ตารางที่ 5-5) ในปี 2528 ใช้ยากำจัดแมลงและศัตรูพืชเฉลี่ย 4.97 ขวด ราคาเฉลี่ยขวดละ 126.41 บาท คิดเป็นค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืชเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานเท่ากับ 628.26 บาท (ตารางที่ 5-11)

2.4 ค่าไม้ค้ำ ในการปลูกเบญจมาศควรใช้ไม้ผูกยึดกับกิ่งที่มีดอกไว้เพื่อป้องกันต้นล้ม ปริมาณไม้ค้ำของเกษตรกรแต่ละรายคำนวณจากปริมาณดอกเบญจมาศที่ตัดได้ เบญจมาศ 1 ดอกใช้ไม้ค้ำ 1 อัน จากการสอบถามเกษตรกรพบว่าไม้ค้ำที่ใช้ทำไม้ค้ำ 1 ท่อน เกษตรกรจะตัดแบ่งทำเป็นไม้ค้ำได้ 12 อัน ไม้ค้ำ 1 ท่อนราคา 1 บาท ปี 2527 ปริมาณไม้ค้ำที่ใช้โดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานเท่ากับ 185.14 ท่อน ราคาท่อนละ 1 บาท คิดเป็นค่าไม้ค้ำเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน

เท่ากับ 185.14 บาท (ตารางที่ 5-6) ในปี 2528 ปริมาณไม้ค้ำที่ใช้โดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน เท่ากับ 221.93 ท่อน ราคาท่อนละ 1 บาท คิดเป็นค่าไม้ค้ำเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 221.93 บาท (ตารางที่ 5-12)

2.5 ค่าเชือกฟางไพล่อน การผูกไม้ค้ำจะใช้เชือกฟางไพล่อนผูกยึดแต่ละกิ่งที่มี ดอก ปี 2527 ใช้เชือกฟางไพล่อนเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 1 ม้วน ราคา ม้วนละ 18 บาท คิดเป็น ค่าเชือกฟางไพล่อนเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 18 บาท (ตารางที่ 5-6) ปี 2528 ใช้เชือกฟางไพล่อน เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 1.33 ม้วน ราคา ม้วนละ 18 บาท คิดเป็นค่าเชือกฟางไพล่อนเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน 23.94 บาท (ตารางที่ 5-12)

2.6 ค่าวัสดุอื่น ๆ ปี 2527 เบญจมาศที่ตัดได้จะนำมาหุ้มปลายก้านดอกด้วยล้าสี ชูบน้ำห่อด้วยถุงพลาสติก พร้อมมัดด้วยยางสีจะนำบรรจุลงกล่องเพื่อจำหน่าย เบญจมาศที่นำมา หุ้มปลายก้านดอกจะหุ้มเฉพาะดอกเกรดเอ ดอกตกเกรดไม่หุ้มปลายก้านดอก ค่าล้าสี ถุงพลาสติก และยางรัด 1 ชุดใช้หุ้มปลายก้านดอกได้ 1 ดอก ราคาชุดละ 20 สตางค์ (ตารางที่ 5-7) การหุ้มปลายก้านดอกของเบญจมาศเกรดเอไม่ได้ทำทั้งหมด เนื่องจากในช่วงแรกเบญจมาศเกรด เอที่ตัดได้จะส่งไปจำหน่ายเลย ต่อมาได้มีการหุ้มปลายก้านดอกด้วยล้าสีชูบน้ำห่อด้วยพลาสติกมัดด้วย ยางเพื่อช่วยให้เบญจมาศมีความสดนาน จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง ดอกเกรดเอซึ่งได้หุ้มปลายก้านดอกมีจำนวน 6,313 ดอก คิดเป็นปริมาณดอกที่หุ้มปลายก้านเฉลี่ย ต่อพื้นที่ 1 งาน 901.86 ดอก ราคาค่าวัสดุหุ้มปลายก้านเฉลี่ยดอกละ 20 สตางค์คิดเป็นค่าวัสดุ หุ้มปลายก้านเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานเท่ากับ 180.37 บาท (ตารางที่ 5-6)

ในปี 2528 ได้ยกเลิกการหุ้มปลายก้านดอกและใช้กระดาษขาวบางห่อดอกเบญจมาศ แทน จะห่อเฉพาะดอกเกรดเอและดอกเกรดบี ในการคำนวณหาค่ากระดาษห่อดอกเบญจมาศ จะคิดเฉพาะค่ากระดาษขาวบางที่ใช้ห่อดอกเกรดเอ ดอกเกรดบีเท่านั้น กระดาษขาวบาง 1 แผ่นเกษตรกรจะตัดแบ่งเป็น 4 ส่วนเท่า ๆ กัน ซึ่งจะใช้ห่อเบญจมาศได้ 4 ดอก กระดาษขาว บาง 100 แผ่นราคา 35 บาท คิดเป็นราคาต่อแผ่น .35 บาท ใช้ปริมาณกระดาษขาวบางโดย เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน จำนวน 363.87 แผ่น คิดเป็นค่ากระดาษขาวบางโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน จำนวน 127.35 บาท (ตารางที่ 5-12)

2.7 ค่ากล่องกระดาษ กล่องกระดาษที่ใช้บรรจุเบญจมาศทางโครงการหลวง เป็นผู้จัดทำขึ้น ในปี 2527 ราคากล่องใบละ 17 บาท ใช้บรรจุเบญจมาศได้ 50 ดอก ใช้กล่องกระดาษโดยเฉลี่ย 45 ใบ (ตารางที่ 5-8) คิดเป็นค่ากล่องกระดาษ 765 บาท ส่วนปี 2528 กล่องกระดาษราคาใบละ 35 บาท ใช้บรรจุเบญจมาศ 90 ดอกสำหรับดอกเกรดเอ และดอกเกรดบี และใช้บรรจุเบญจมาศ 100 ดอก สำหรับดอกเกรดซีและดอกตกเกรด ใช้กล่องกระดาษโดยเฉลี่ยจำนวน 30.27 ใบ คิดเป็นค่ากล่องกระดาษโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานเท่ากับ 1,059.45 บาท (ตารางที่ 5-13)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-3

แสดงค่านอ้พ้ร้โดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2527

เลขตรกรลำดับที่	จำนวนนอ้	จำนวนเงิน
1	1,200	1,200
2	1,200	1,200
3	1,200	1,200
4	1,200	1,200
5	1,200	1,200
6	1,200	1,200
7	1,200	1,200
ยอดรวม		8,400
ค่านอ้พ้ร้โดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ¹		1,200

ที่มา : จากการสอบตามเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ ค่านอ้พ้ร้โดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ค่านอ้พ้ร้รวม}}{\text{จำนวนเลขตรกร}}$$

ศูนย์วิทยพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-4

แสดงปริมาณปุ๋ยและค่าปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกเบญจมาศ

เกษตรกร ลำดับที่	ค่าปุ๋ยเม็ด		ค่าปุ๋ยน้ำ		ค่าปุ๋ยรวม
	ประมาณ (กก)	จำนวนเงิน	ประมาณ (ขวด)	จำนวนเงิน	
1	47	274.80	.5	23	297.80
2	34	176.15	.5	23	199.15
3	51	261.30	.5	23	284.30
4	70	399.80	.5	23	422.80
5	60	339.04	.5	23	362.04
6	60	332.84	.5	23	355.84
7	46	251.90	.5	23	274.90
ยอดรวม	368	2,035.83	3.5	161	2,196.83
ราคาปุ๋ยเฉลี่ย ¹	1	5.53	1	46	
ค่าเฉลี่ยต่อ ²					
พื้นที่ 1 งาน	52.57	290.71	.5	23	313.71

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ราคาปุ๋ยเฉลี่ย} = \frac{\text{จำนวนเงินค่าปุ๋ย}}{\text{ปริมาณปุ๋ย}}$$

$$^2 \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ปริมาณปุ๋ย}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$\text{ค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} \times \text{ราคาปุ๋ยเฉลี่ย}$$

ตารางที่ 5-5

แสดงปริมาณและค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืชต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2527

เกษตรกรลำดับที่	ค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืช	
	ปริมาณ (ขวด)	จำนวนเงิน (บาท)
1	3.5	453.63
2	2.5	269.73
3	2	199.85
4	2	224.45
5	3	399.70
6	3.5	463.25
7	4	507.85
ยอดรวม	20.5	2,518.46
ราคายาเฉลี่ยต่อขวด ¹	1	122.85
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	2.93	359.95

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ราคายาเฉลี่ยต่อขวด} = \frac{\text{จำนวนเงินค่ายา}}{\text{ปริมาณขวด}}$$

$$^2 \text{ปริมาณยาเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ปริมาณยา}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$\text{ค่ายาเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{ปริมาณยาเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} \times \text{ราคาต่อหน่วย}$$

ตารางที่ 5-6

แสดงปริมาณและจำนวนเงินค่าไม้ค้ำ ค่า เชือกฟางในลอน
และค่าวัสดุหุ้มปลายก้าน ปี 2527

เกษตรกรลำดับที่	ค่า ไม้ค้ำ		ค่า เชือกฟางในลอน		ค่า วัสดุหุ้มปลายก้าน	
	ปริมาณ (ท่อน)	จำนวนเงิน	ปริมาณ (ม้วน)	จำนวนเงิน	จำนวนตอก	จำนวนเงิน
1	241	241	1	18	2,189	437.80
2	37	37	1	18	273	54.60
3	127	127	1	18	760	152
4	235	235	1	18	1,150	230
5	252	252	1	18	714	142.80
6	233	233	1	18	740	148
7	171	171	1	18	487	97.40
ยอดรวม	1,296	1,296	7	126	6,313	1,262.60
ราคาเฉลี่ย ¹	1	1	1	18	1	.20
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน	² 185.14	185.14	1	18	901.86	180.37

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$1 \text{ ราคาค่าไม้ค้ำเฉลี่ยต่อท่อน} = \frac{\text{จำนวนเงินค่าไม้ค้ำ}}{\text{ปริมาณไม้ค้ำ}}$$

$$\text{ราคาค่า เชือกฟางในลอนเฉลี่ยต่อม้วน} = \frac{\text{จำนวนเงินค่า เชือกฟางในลอน}}{\text{ปริมาณ เชือกฟางในลอน}}$$

$$\text{ราคาวัสดุหุ้มปลายก้านเฉลี่ยต่อตอก} = \frac{\text{จำนวนเงินค่าวัสดุหุ้มปลายก้าน}}{\text{ปริมาณตอก}}$$

$$2 \text{ ปริมาณเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ปริมาณวัสดุ}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$\text{ค่าวัสดุเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{ปริมาณเฉลี่ย} \times \text{ราคาเฉลี่ยต่อหน่วย}$$

ตารางที่ 5-7

แสดงการคำนวณหาค่าวัสดุหุ้มปลายกัน ปี 2527

รายการ	ค่าถุงพลาสติก			ค่าล้าสี			ยางรัด			ยอดรวม ค่าวัสดุ โดยเฉลี่ย ²
	ปริมาณ		จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ		จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ		จำนวนเงิน (บาท)	
	กก.	ใบ		ห่อ	จำนวน ดอก		กรัม	จำนวน เส้น		
ราคาเฉลี่ย ¹	1	450	40	1	100	10	100	500	4	0.20
		1	.09		1	.10		1	.01	

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ราคาถุงพลาสติกเฉลี่ยต่อใบ} = \frac{\text{จำนวนเงินค่าถุงพลาสติก}}{\text{จำนวนใบ}}$$

$$\text{ราคาล้าสีเฉลี่ยต่อ 1 ดอก} = \frac{\text{จำนวนเงินค่าล้าสี}}{\text{จำนวนดอก}}$$

$$\text{ราคายางรัดเฉลี่ยต่อเส้น} = \frac{\text{จำนวนเงินค้ายางรัด}}{\text{จำนวนเส้น}}$$

$$^2 \text{ยอดรวมค่าวัสดุโดยเฉลี่ยต่อดอก} = \text{ราคาเฉลี่ยถุงพลาสติก} + \text{ราคาเฉลี่ยล้าสี} + \text{ราคาเฉลี่ยยางรัด}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-8

แสดงปริมาณผลผลิตและค่ากล่องกระดาษโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2527

เกษตรกร ลำดับที่	ดอกเกรดเอ		ดอกตกเกรด		ยอดรวม	
	จำนวนดอก	จำนวนกล่อง ¹	จำนวนดอก	จำนวนกล่อง ¹	จำนวนดอก	จำนวนกล่อง
1	2,449	49	440	9	2,889	58
2	273	6	163	4	436	10
3	805	16	708	15	1,513	31
4	2,049	41	767	16	2,816	57
5	2,780	56	239	5	3,019	61
6	2,641	53	154	3	2,795	56
7	1,572	32	480	10	2,052	42
ยอดรวม	12,569	253	2,951	62	15,520	315
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	1,795.57		421.57		2,217.14	45
ปริมาณผลผลิตคิดเป็นร้อยละ	80.99		19.01		100	
ค่ากล่องเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ³						765

หมายเหตุ : จำนวนดอกได้จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{จำนวนกล่อง} = \frac{\text{จำนวนดอก}}{50}$$

$$^2 \text{จำนวนดอกโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ยอดรวมจำนวนดอก}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$\text{จำนวนกล่องโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ยอดรวมจำนวนกล่อง}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$^3 \text{ค่ากล่องเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{จำนวนกล่องโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} \times \text{ราคากล่องต่อใบ}$$

ตารางที่ 5-9

แสดงค่าหน่วยพันรูเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2528

เกษตรกรลำดับที่	จำนวนหน่อ	จำนวนเงิน
1	800	800
2	1,200	1,200
3	1,080	1,080
4	1,000	1,000
5	1,200	1,200
6	1,056	1,056
7	1,125	1,125
8	1,400	1,400
9	1,155	1,155
10	880	880
11	1,320	1,320
12	900	900
13	1,000	1,000
14	1,400	1,400
15	1,200	1,200
16	1,050	1,050
17	1,260	1,260
18	1,440	1,440
19	936	936
20	1,360	1,360
21	1,296	1,296
22	800	800
23	1,124	1,124
24	1,000	1,000
25	1,045	1,045
26	1,200	1,200
27	1,200	1,200
28	700	700
29	1,200	1,200
30	1,000	1,000
ยอดรวม	33,327	33,327
ค่าหน่วยพันรูเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ¹	1,110.90	1,110.90

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ จำนวนหน่อพันรูเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ค่าหน่วยพันรูรวม}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

ตารางที่ 5-10

แสดงปริมาณปุ๋ยและค่าปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกเบญจมาศต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2528

เกษตรกรลำดับที่	ค่าปุ๋ยเม็ด		ค่าปุ๋ยน้ำ		ค่าปุ๋ยรวม
	ปริมาณ(กก)	จำนวนเงิน	ปริมาณ(ขวด)	จำนวนเงิน	
1	50	324.25	.5	23	347.25
2	74.5	454.05	.5	23	477.05
3	69	400.30	.5	23	423.30
4	66	398.20	.5	23	431.20
5	109	621.40	.5	23	644.40
6	83	496.50	.5	23	519.50
7	69.5	417.65	.5	23	440.65
8	76	437.95	.5	23	460.95
9	102	594.70	.5	23	617.70
10	49.5	294.75	.5	23	317.75
11	91.5	528.10	.5	23	551.10
12	76	455.40	.5	23	478.40
13	77.5	473.75	1	46	519.75
14	138	802.50	.5	23	825.50
15	105	606.50	1	46	652.50
16	92	539.80	.5	23	562.80
17	122	673.10	.5	23	696.10
18	90	525.-	.5	23	548.-
19	59	353.70	.5	23	376.70
20	93	513.35	.5	23	536.35
21	96.5	563.55	.5	23	586.55
22	81	457.85	.5	23	480.85
23	108	639.75	.5	23	662.75
24	77	418.40	.5	23	441.40
25	80	471.30	.5	23	494.30
26	52	281	1.5	69	350.-
27	56	303.60	.5	23	326.60
28	40	203.60	.5	23	226.60
29	76	416.50	.5	23	439.50
30	34	161.80	.5	23	184.80
ยอดรวม	2,393	13,828.30	17	782	14,610.30
ราคาปุ๋ยเฉลี่ย ¹	1	5.78	1	46	
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	79.77	461.07	0.57	26.22	487.29

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ราคาปุ๋ยเฉลี่ย} = \frac{\text{จำนวนเงินค่าปุ๋ย}}{\text{ปริมาณปุ๋ย}}$$

$$^2 \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ปริมาณปุ๋ย}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$\text{ค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ย} \times \text{ราคาปุ๋ยเฉลี่ยต่อหน่วย}$$

ตารางที่ 5-11

แสดงปริมาณและจำนวนเงินค่ายากำสัดแมลงและศัตรูพืช ปี 2528

เกษตรกรลำดับที่	ค่ายากำสัดแมลงและศัตรูพืช	
	ปริมาณ(ขวด)	จำนวนเงิน (บาท)
1	5.5	597.03
2	6	697.96
3	4.5	522.21
4	4	564.08
5	9	1,022.18
6	4	546.99
7	7	797.32
8	5.5	748.16
9	4.5	598.15
10	4.5	615.71
11	5	662
12	4.5	519.94
13	5.5	622.68
14	5	712.99
15	5	686.18
16	4	535.94
17	5	666.12
18	4.5	613.23
19	6.5	741.11
20	7	859.21
21	4	563.93
22	4	569.80
23	6	749.70
24	4.5	620.59
25	4	532.06
26	6	792.65
27	3.5	412.86
28	3	318.65
29	4.5	603.62
30	3	342.38
ยอดรวม	149	18,835.43
ราคายาเฉลี่ยต่อขวด ¹	1	126.41
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	4.97	628.26

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$${}^1 \text{ราคายาเฉลี่ยต่อขวด} = \frac{\text{จำนวนเงินค่ายา}}{\text{ปริมาณขวด}}$$

$${}^2 \text{ปริมาณยาเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ปริมาณยา}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$\text{ค่ายาเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{ปริมาณยาเฉลี่ย} \times \text{ราคายาต่อขวด}$$

ตารางที่ 5-12

แสดงปริมาณและจำนวนของค่าไม้ค้ำ
ค่า เชือกฟางไพล่อนและค่ากระดาษขาวบาง ปี 2528

เกษตรกรลำดับที่	ค่าไม้ค้ำ		ค่าเชือกฟางไพล่อน		ค่ากระดาษขาวบาง	
	ปริมาณไม้ (ท่อน)	จำนวนเงิน	ปริมาณ (ม้วน)	จำนวนเงิน	ปริมาณ (แผ่น)	จำนวนเงิน
1	181	181	1	18	496	173.60
2	249	249	1	18	555	194.25
3	255	255	1	18	619	216.65
4	227	227	1	18	483	169.05
5	381	381	2	36	880	308
6	228	228	2	36	564	197.40
7	250	250	2	36	509	178.15
8	299	299	2	36	747	261.45
9	289	289	1	18	116	40.60
10	213	213	2	36	329	115.15
11	179	179	1	18	225	78.75
12	169	169	1	18	162	56.70
13	196	196	1	18	196	68.60
14	249	249	1	18	124	43.40
15	330	330	1	18	608	212.80
16	231	231	2	36	373	130.55
17	199	199	2	36	295	103.25
18	301	301	2	36	278	97.30
19	239	239	1	18	585	204.75
20	283	283	1	18	418	146.30
21	250	250	2	36	255	89.25
22	229	229	1	18	330	115.50
23	113	113	1	18	69	24.15
24	169	169	2	36	103	36.05
25	139	139	1	18	187	65.45
26	258	258	1	18	559	195.65
27	231	231	1	18	573	200.55
28	43	43	1	18	25	8.75
29	191	191	1	18	124	43.40
30	87	87	1	18	129	45.15
บอกรวม	6,658	6,658	40	720	10,916	3,820.60
ราคาเฉลี่ย ¹	1	1	1	18	1	0.35
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	221.93	221.93	1.33	23.94	363.87	127.35

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

¹ ราคาค่า ไม้ค้ำ เฉลี่ยต่อท่อน = จำนวนเงินค่า ไม้ค้ำ ÷ ปริมาณไม้ค้ำ

ราคา ค่า เชือกฟางไพล่อน เฉลี่ยต่อม้วน = จำนวนเงินค่า เชือกฟางไพล่อน ÷ ปริมาณเชือกไพล่อน

ราคากระดาษต่อแผ่น = จำนวนเงินค่ากระดาษ ÷ ปริมาณกระดาษ

² จำนวนเงินเฉลี่ย = ปริมาณวัสดุเฉลี่ย x ราคาวัสดุต่อหน่วย

ปริมาณวัสดุเฉลี่ย = ปริมาณวัสดุ ÷ จำนวนเกษตรกร

ตารางที่ 5-13
แสดงผลผลิตเบญจมาศและค่าคงที่กระดาษโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2528

เกษตรกร ลำดับที่	ดอกเกรด เอ		ดอกเกรด 0		ดอกเกรด ซี		ดอกดอกเกรด		จำนวนดอก	จำนวนกิ่ง
	จำนวนดอก	จำนวนกิ่ง	จำนวนดอก	จำนวนกิ่ง	จำนวนดอก	จำนวนกิ่ง	จำนวนดอก	จำนวนกิ่ง	รวม	(ใบ)
1	965	11	1,018	12	134	2	47	1	2,164	26
2	996	12	1,221	14	671	7	93	1	2,981	34
3	825	10	1,651	19	511	6	65	1	3,052	36
4	334	4	1,597	18	755	8	38	1	2,724	31
5	403	5	3,117	35	908	10	134	2	4,562	52
6	1,433	16	821	10	473	5	6	1	2,733	32
7	953	11	1,080	12	593	6	364	4	2,990	33
8	945	11	2,042	23	478	5	119	2	3,584	41
9	1	1	460	6	2,468	25	528	6	3,457	38
10	201	3	1,113	13	1,111	12	127	2	2,552	30
11	76	1	823	10	984	10	263	3	2,146	24
12	17	1	630	7	1,252	13	121	2	2,020	23
13	12	1	771	9	1,362	14	196	2	2,341	26
14	4	1	490	6	2,346	24	137	2	2,977	33
15	358	4	2,073	24	1,387	14	133	2	3,951	44
16	69	1	1,420	16	1,191	12	92	1	2,772	30
17	13	1	1,167	13	1,128	12	73	1	2,381	27
18	77	1	1,032	12	2,166	22	331	4	3,606	39
19	1,310	15	1,027	12	502	6	24	1	2,863	34
20	437	5	1,233	14	1,446	15	273	3	3,389	37
21	240	3	780	9	1,771	18	206	3	2,997	33
22	192	3	1,127	13	1,358	14	69	1	2,746	31
23	10	1	263	3	904	10	177	2	1,354	16
24	2	1	408	5	1,472	15	140	2	2,022	23
25	15	1	733	9	925	10	-	-	1,673	20
26	411	5	1,823	21	811	9	44	1	3,089	36
27	586	7	1,704	19	468	5	10	1	2,768	32
28	1	1	97	2	415	5	-	-	513	8
29	21	1	474	6	1,759	18	30	1	2,284	26
30	49	1	466	6	519	6	-	-	1,034	13
ยอดรวม	10,956	139	32,661	378	32,268	338	3,840	53	79,725	908
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	365.20		1,088.70		1,075.60		128		2,657.50	30.27
ค่าคงที่เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ³							1,059.45			

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

หมายเหตุ . ดอกเกรด เอ และดอกเกรด 0 บรรจุกล่องละ 90 ดอก
ดอกเกรด ซี และดอกดอกเกรด บรรจุกล่องละ 100 ดอก

$$1 \text{ จำนวนกิ่งที่บรรจุดอกเกรด เอ หรือดอกเกรด 0} = \frac{\text{จำนวนดอกเกรดเอ หรือดอกเกรด 0}}{90}$$

$$\text{จำนวนกิ่งที่บรรจุดอกเกรด ซี หรือดอกดอกเกรด} = \frac{\text{จำนวนดอกเกรดซี หรือดอกดอกเกรด}}{100}$$

$$2 \text{ จำนวนดอกเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{จำนวนดอก}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$\text{จำนวนกิ่งเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{จำนวนกิ่งรวม}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

$$3 \text{ ค่าคงที่เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{จำนวนกิ่งเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} \times \text{ราคากิ่งเฉลี่ยต่อใบ (35 บาท)}$$

3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร การคิดค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรทุกชนิด คิดตามอายุการใช้งานของแต่ละชนิดโดยใช้วิธีเส้นตรง เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งานแล้วจะต้องซื้อมาทดแทนใหม่โดยถือว่าสินทรัพย์เก่านั้นใช้การไม่ได้และจำหน่ายไม่ได้หากไม่ได้กำหนดราคาซากไว้ อย่างไรก็ตามถ้าหากเลิกใช้ก่อนอายุการใช้งานที่กำหนดไว้ถือว่าสินทรัพย์นั้นจำหน่ายได้ในราคาตามบัญชี รายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุการเกษตรที่เกษตรกรใช้ในการปลูกเบญจมาศในปี 2527 และปี 2528 แสดงตามตารางที่ 5-16 และ 5-17 ตามลำดับ ซึ่งจะได้คำนวณวัสดุอุปกรณ์การเกษตรโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานและราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรต่อหน่วยมาใช้ในการคำนวณหาค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรของปี 2527 มีจำนวน 134.63 บาท (ตารางที่ 5-14) และค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรของปี 2528 มีจำนวน 156.03 บาท (ตารางที่ 5-15)

เกษตรกรที่ปลูกเบญจมาศโดยทั่วไปจะปลูกผักรับเป็นอาชีพ ที่ดินที่ใช้ปลูกเป็นที่ดินของรัฐบาลโดยกรมพัฒนาที่ดินกับโครงการหลวงร่วมกันพัฒนาเพื่อให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น และหันมาปลูกพืชอื่นทดแทนการปลูกฝิ่น ดังนั้นค่าที่ดินจึงไม่ได้นำมาคิดรวมเป็นต้นทุนเนื่องจากรัฐบาลไม่ได้คิดค่าที่ดินจากชาวเขา จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการหลวงทราบว่าถ้าเกษตรกรจะต้องเช่าที่ดินเพื่อปลูกเบญจมาศ เกษตรกรจะต้องเสียค่าเช่าไร่ละ 1,000.-บาท คิดเป็นงานละ 250.- บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-14

แสดงค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรปี 2527

ลำดับที่	รายการ	จำนวน ¹ หน่วย	ราคา ¹ ต่อ หน่วย	มูลค่า	อายุการ ² ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา ³ เฉลี่ยต่องาน ต่อปี
1	ลอบ	2	80	160	5	32
2	เสียม	1.43	20	28.60	2	14.30
3	บัวรดน้ำ	2	25	50	2	25
4	กรรไกร	1	100	100	5	20
5	เครื่องพ่นยา	1	130	130	3	43.33
ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร						134.63

¹ จากตารางที่ 5-16² อายุการใช้งานได้จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง³ ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานต่อปี = $\frac{\text{มูลค่าสินทรัพย์}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-15

แสดงค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรปี 2528

ลำดับที่	รายการ	จำนวน ¹ หน่วย	ราคาขาย ¹ ต่อหน่วย	มูลค่า	อายุการ ² ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา ³ เฉลี่ยต่องาน ต่อปี
1	จอบ	2	80	160	5	32
2	เสียม	1.27	20	25.40	2	12.70
3	บัวรดน้ำ	2	40.33	80.66	2	40.33
4	กรรไกร	1	138.33	138.33	5	27.67
5	เครื่องพ่นยา	1	130	130	3	43.33
ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร						156.03

¹ จากตารางที่ 5-17² อายุการใช้งานได้จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง³ ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งานต่อปี = $\frac{\text{มูลค่าสินทรัพย์}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-16

แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ปี 2527

เกษตรกรลำดับที่	จอบ		เสียม		บัวรดน้ำ		กรรไกร		เครื่องพรวน	
	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน
1	2	160	2	40	2	50	1	100	1	130
2	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
3	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
4	2	160	2	40	2	50	1	100	1	130
5	2	160	2	40	2	50	1	100	1	130
6	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
7	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
ยอดรวม	14	1,120	10	200	14	350	7	700	7	910
ราคาวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อหน่วย ¹	1	80	1	20	1	25	1	100	1	130
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	2	160	1.43	28.60	2	50	1	100	1	130

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ราคาวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อหน่วย} = \frac{\text{จำนวนเงิน}}{\text{จำนวนหน่วย}}$$

$$^2 \text{ค่าวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{จำนวนวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} \times \text{ราคาต่อหน่วย}$$

$$\text{จำนวนวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ยอดรวมจำนวนหน่วย}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

ตารางที่ 5-17

แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์อาคารเกษตร ปี 2528

เกษตรกรลำดับที่	จอบ		เสียม		ปาดหน้า		กรรไกร		เครื่องพ่นยา	
	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน
1	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
2	2	160	2	40	2	90	1	150	1	130
3	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
4	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
5	2	160	2	40	2	50	1	100	1	130
6	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
7	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
8	2	160	2	40	2	90	1	150	1	130
9	2	160	2	40	2	50	1	100	1	130
10	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
11	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
12	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
13	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
14	2	160	2	40	2	50	1	100	1	130
15	2	160	2	40	2	90	1	150	1	130
16	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
17	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
18	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
19	2	160	2	40	2	90	1	150	1	130
20	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
21	2	160	2	40	2	90	1	150	1	130
22	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
23	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
24	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
25	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
26	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
27	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
28	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
29	2	160	1	20	2	50	1	100	1	130
30	2	160	1	20	2	90	1	150	1	130
ยอดรวม	60	4,800	38	760	60	2,420	30	4,150	30	3,900
ราคาวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อหน่วย ¹	1	80	1	20	1	40.33	1	138.33	1	130
ค่าเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ²	2	160	1.27	25.40	2	80.66	1	138.33	1	130

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$1 \text{ ราคาวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อหน่วย} = \frac{\text{จำนวนเงิน}}{\text{จำนวนหน่วย}}$$

$$2 \text{ ค่าวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \text{จำนวนวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} \times \text{ราคาต่อหน่วย}$$

$$\text{จำนวนวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ยอดรวมจำนวนวัสดุอุปกรณ์}}{\text{จำนวนหน่วย}}$$

4. ค่าใช้จ่ายในการขาย

เบญจมาศที่ผลิตได้โครงการหลวงจะเป็นผู้จัดจำหน่ายให้ รายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศโครงการหลวงจะหักไว้ 20% เป็นค่าใช้จ่ายด้านการตลาดอันประกอบด้วย ค่ากล่องกระดาษ ค่ากระดาษขาวบางห่อดอก และค่าใช้จ่ายในการขาย แล้วหักค่าวัสดุต่าง ๆ ที่เกษตรกรเบิกไปใช้ รายได้ส่วนที่เหลือจึงคืนให้แก่เกษตรกร ค่าใช้จ่ายในการขายของปี 2527 และปี 2528 มีจำนวน 1,642.63 บาท และ 1,357.96 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 5-18)

ตารางที่ 5-18

แสดงค่าใช้จ่ายด้านการตลาด ปี 2527, 2528

	ปี 2527	ปี 2528
รายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศ ¹	12,038.14	12,723.80
ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด ²	2,407.63	2,544.76
- ค่ากล่องกระดาษ ³	765.-	1,059.45
- ค่ากระดาษขาวบาง ⁴	-	127.35
- ค่าใช้จ่ายในการขาย ⁵	1,642.63	1,357.96

¹ จากตารางที่ 5-20, 5-23

² ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด = 20% ของรายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศ

³ จากตารางที่ 5-8, 5-13

⁴ จากตารางที่ 5-12

⁵ ค่าใช้จ่ายในการขาย = ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด - ค่ากล่องกระดาษ - กระดาษขาวบาง

จากรายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนค่าแรงงานของเกษตรกร ต้นทุนค่าวัสดุ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการปลูกเบญจมาศ และค่าใช้จ่ายในการขายตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้คำนวณหาต้นทุนการปลูกเบญจมาศดังที่แสดงไว้ตามตารางที่ 5-19 โดยแสดงต้นทุนในการปลูกเบญจมาศเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2527 และ 2528 ต้นทุนในการปลูกเบญจมาศปี 2527 มีจำนวน 7,279.43 บาท และต้นทุนในการปลูกเบญจมาศปี 2528 มีจำนวน 7,653.11 บาท

จากรายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนในการปลูกเบญจมาศปี 2527 เมื่อคิดเป็นร้อยละของต้นทุนการปลูกเบญจมาศทั้งสิ้นปรากฏว่า ในการปลูกเบญจมาศ ปี 2527 มีต้นทุนค่าแรงงาน 34.07% ค่าวัสดุ 41.52% ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 1.85% และค่าใช้จ่ายในการขาย 22.56% ส่วนต้นทุนในการปลูกเบญจมาศ ปี 2528 เมื่อคิดเป็นอัตราร้อยละของต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นปรากฏว่า มีต้นทุนค่าแรงงาน 32.41% ค่าวัสดุ 47.81% ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 2.04% และค่าใช้จ่ายในการขาย 17.74%

ค่าวัสดุปี 2527 มีจำนวน 41.52% ปี 2528 47.81% ในจำนวนนี้เป็นค่าหน่อพันธุ์ 16.48% และ 14.52% ในปี 2527 และปี 2528 ตามลำดับ ค่าหน่อพันธุ์ 2527 สูงกว่าปี 2528 เนื่องจากจำนวนหน่อพันธุ์ที่ใช้ในปี 2527 มากกว่าปี 2528

ค่าปุ๋ยปี 2527 มีค่า 4.31% ปี 2528 มีค่า 6.37% สาเหตุที่ค่าปุ๋ยปี 2528 มีจำนวนสูงกว่าปี 2527 เนื่องจากในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2528 มีฝนตกชุกและได้ชะล้างธาตุอาหารในดินไปมาก เกษตรกรจึงต้องเพิ่มธาตุอาหารในดินให้แก่เบญจมาศ โดยการใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เพิ่มขึ้น

ค่ายากำจัดศัตรูพืช ปี 2527 มีค่า 4.95% ปี 2528 มีค่า 8.21% สาเหตุที่ค่ายากำจัดศัตรูพืชปี 2528 มีจำนวนสูงกว่าปี 2527 เนื่องจากในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2528 มีฝนตกชุกเกิดโรคและแมลงระบาด เกษตรกรจึงต้องฉีดยาป้องกันศัตรูพืชในปริมาณที่มากขึ้น

ค่ากล่องกระดาษ ปี 2527 มีค่า 10.51% ปี 2528 มีค่า 13.84% สาเหตุที่ค่ากล่องกระดาษปี 2528 มีค่าสูงกว่าปี 2527 เนื่องจากปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยของปี 2528 สูงกว่าปี 2527 กล่าวคือปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยของปี 2528 มีจำนวน 2,657.50 ดอก (ตารางที่ 5-13) ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยของปี 2527 มีจำนวน 2,217.40 ดอก (ตารางที่ 5-8) สำหรับราคากล่องกระดาษของปี 2528 ซึ่งสูงกว่าปี 2527 นั้น (ราคากล่องกระดาษปี 2527 ราคาใบละ 17 บาท และราคากล่องปี 2528 ราคาใบละ 35 บาท) เนื่องจากกล่องที่ใช้บรรจุเบญจมาศในปี 2528

มีคุณภาพดีกว่าและมีขนาดใหญ่กว่ากล่องปี 2527 บรรจุเบญจมาศได้มากขึ้นเกือบเท่าตัว จำนวน
กล่องโดยเฉลี่ยที่ใช้ในปี 2527 และปี 2528 มีจำนวน 45 ใบ และ 30.27 ใบ ตามลำดับ
(ตารางที่ 5-8 และ 5-13) ถึงแม้ว่าจำนวนกล่องโดยเฉลี่ยที่ใช้ในปี 2528 จะน้อยกว่าปี 2527
แต่ราคากล่องปี 2528 สูงกว่าราคาของปี 2527 เท่าตัว จึงทำให้ค่ากล่องกระดาษปี 2528 สูง
กว่าปี 2527

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-19

แสดงต้นทุนการปลูกเบญจมาศเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2527, 2528

	ปี 2527		ปี 2528	
	จำนวนเงิน (บาท)	%	จำนวนเงิน (บาท)	%
ค่าแรงงาน				
ค่าแรงในการเตรียมดิน	160	2.20	160	2.09
ค่าแรงในการปลูก	40	0.55	40	0.52
ค่าแรงกำจัดวัชพืช	240	3.30	240	3.14
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	120	1.65	120	1.57
ค่าแรงกำจัดแมลงและศัตรูพืช	160	2.20	160	2.09
ค่าแรงรดน้ำ	240	3.30	240	3.14
ค่าแรงเด็ดยอดและปลิดดอกข้าง	720	9.89	720	9.41
ค่าแรงการปักไม้ค้ำ	320	4.39	320	4.18
ค่าแรงในการตัดดอก	160	2.20	160	2.09
ค่าแรงหุ้มปลายก้านดอกหรือห่อดอก	320	4.39	320	4.18
	2,480	34.07	2,480	32.41
ค่าวัสดุ				
ค่าน้ำมัน	1,200	16.48	1,110.90	14.52
ค่าปุ๋ย	313.71	4.31	487.29	6.37
ค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืช	359.95	4.95	628.26	8.21
ค่าไม้ค้ำ	185.14	2.54	221.93	2.90
ค่าเชือกฟางไนลอน	18.-	0.25	23.94	0.31
ค่าวัสดุอื่น ๆ	180.37	2.48	127.35	1.66
ค่ากล่องกระดาษ	765.-	10.51	1,059.45	13.84
	3,022.17	41.52	3,659.12	47.81
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ				
ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์	134.63	1.85	156.03	2.04
ค่าใช้จ่ายในการขาย	1,642.63	22.56	1,357.96	17.74
ยอดรวม	7,279.43	100.00	7,653.11	100.00

รายได้จากการปลูกเบญจมาศ

รายได้จากการปลูกเบญจมาศ ได้มาจากการจำหน่ายดอก ซึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้และราคาจำหน่ายของดอกเบญจมาศแต่ละเกรด

1. ปริมาณ เบญจมาศที่เกษตรกรปลูกที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การส่งเสริมของโครงการหลวงวิจัยไม้ดอกห้วยลึก เริ่มปลูกเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม และจะเก็บเกี่ยวได้ในราวปลายเดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม ปริมาณที่เก็บเกี่ยวได้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การเอาใจใส่ของเกษตรกรในการดูแลแปลงเบญจมาศ และสภาพดินฟ้าอากาศ การส่งเสริมการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอกที่หมู่บ้านห้วยลึกในปีการเพาะปลูก 2527 ซึ่งเป็นปีแรกของการส่งเสริม ได้แบ่งผลผลิตออกเป็น 2 ชนิดคือ ดอกเกรด เอ และดอกตกเกรด ส่วนปีเพาะปลูก 2528 ซึ่งเป็นปีที่สองของการส่งเสริมการปลูกเบญจมาศ ผลผลิตที่ได้แบ่งออกเป็น 4 ชนิดคือ ดอกเกรดเอ ดอกเกรดบี ดอกเกรดซี และดอกตกเกรด

ในปี 2527 จำนวนดอกเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน มีจำนวน 2,217.14 ดอก เป็นดอกเกรดเอ 1,795.57 ดอก และดอกตกเกรด 421.57 ดอก คิดเป็นร้อยละต่อผลผลิตรวมได้ดังนี้คือ คิดเป็นดอกเกรดเอ 80.99% และดอกตกเกรด 19.01% (ตารางที่ 5-8) ปี 2528 จำนวนดอกเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน มีจำนวน 2,657.50 ดอก เป็นดอกเกรดเอ 365.20 ดอก ดอกเกรดบี 1,088.70 ดอก ดอกเกรดซี 1,075.60 ดอก และดอกตกเกรด 128 ดอก คิดเป็นร้อยละต่อผลผลิต รวมดังนี้คือ คิดเป็นดอกเกรดเอ 13.74% ดอกเกรดบี 40.97% ดอกเกรดซี 40.47% และดอกตกเกรด 4.82% ตามลำดับ (ตารางที่ 5-21)

2. ราคา ราคาที่นำมาคำนวณรายได้ ได้แก่ราคาดอกเกรดเอ ราคาดอกเกรดบี ราคาดอกเกรดซี และราคาดอกตกเกรด ที่ฝ่ายตลาดโครงการหลวงจำหน่ายได้ ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับคุณภาพ ภาวะตลาดและปริมาณผลผลิต ราคาเบญจมาศที่จำหน่ายได้ในปี 2527 ดอกเกรดเอ ราคาดอกละ 6 บาท และดอกตกเกรดราคาดอกละ 3 บาท ปี 2528 ราคาของเบญจมาศจะขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตและภาวะตลาด จากตารางที่ 5-22 แสดงราคาของเบญจมาศในแต่ละช่วงการจำหน่าย ในช่วงเดือนตุลาคม 2528 ซึ่งเป็นช่วงแรกที่ได้ผลผลิตดอกเกรดเอ ดอกเกรดบี และดอกเกรดซี มีราคา 7 บาท 6 บาท และ 5 บาทตามลำดับ แต่ในเดือนพฤศจิกายน 2528 ผลผลิตที่ได้มีจำนวน 63,379 ดอก (ตารางที่ 5-21) ซึ่งเป็นจำ-

น้ำหนักที่ต่ำที่สุด ระดับราคาในช่วงนี้จึงต่ำกว่าเดือนตุลาคม 2528 เป็น 6 บาท, 5 บาท และ 4 บาท สำหรับดอกเกรตเอ ดอกเกรตบี และดอกเกรตซี ตามลำดับ ในช่วงเดือนธันวาคม 2528 และเดือน มกราคม 2529 ราคาเบญจมาศต่อดอกจะสูงกว่าเดือน พฤศจิกายน 2528 เนื่องจากเป็นช่วงเทศกาลปีใหม่ ความต้องการของผู้ซื้อมีมากขึ้น

ตารางที่ 5-20 แสดงรายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศของเกษตรกรแต่ละรายใน ปี 2527 รายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายเบญจมาศต่อพื้นที่ 1 งาน มีจำนวน 12,038.14 บาท ส่วนตารางที่ 5-23 แสดงรายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศ ปี 2528 ในแต่ละช่วงของการจำหน่ายอันเนื่องมาจากระดับราคาที่แตกต่างกัน รายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายเบญจมาศต่อพื้นที่ 1 งาน ปี 2528 มีจำนวน 12,723.80 บาท

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-20

แสดงรายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศปี 2527

เกษตรกร ลำดับที่	ดอกเกรตเอ		ดอกตกเกรต		จำนวนเงิน
	จำนวนดอก	จำนวนเงิน ¹	จำนวนดอก	จำนวนเงิน ¹	
1	2,449	14,694	440	1,320	16,014
2	273	1,638	163	489	2,127
3	805	4,830	708	2,124	6,954
4	2,049	12,294	767	2,301	14,595
5	2,780	16,680	239	717	17,397
6	2,641	15,846	154	462	16,308
7	1,572	9,432	480	1,440	10,872
ยอดรวม	12,569	75,414	2,951	8,853	84,267
รายได้เฉลี่ยต่อ ² พื้นที่ 1 งาน		10,773.43		1,264.71	12,038.14

$$^1 \text{รายได้จากการขายดอกเกรตเอ} = \text{จำนวนดอกเกรตเอ} \times 6$$

$$\text{รายได้จากการขายดอกตกเกรต} = \text{จำนวนดอกตกเกรต} \times 3$$

$$^2 \text{รายได้เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-21

แสดงปริมาณผลผลิตแยกระยะเวลาปี 2528

ระยะเวลา	ปริมาณผลผลิต (ดอก)				
	เกรดเอ	เกรดบี	เกรดซี	ตกเกรด	รวม
20-31 ตุลาคม 2528	1,278	1,143	387	71	2,879
1 -30 พฤศจิกายน 2528	8,523	25,054	26,387	3,415	63,379
1 -31 ธันวาคม 2528	688	5,634	4,704	198	11,224
1 -31 มกราคม 2529	467	830	790	156	2,243
ยอดรวม	10,956	32,661	32,268	3,840	79,725
ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ¹	365.20	1,088.70	1,075.60	128	2,657.50
ปริมาณผลผลิตคิดเป็นร้อยละ	13.74	40.97	40.47	4.82	100.00

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

$$^1 \text{ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน} = \frac{\text{ปริมาณผลผลิต}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-22

แสดงราคาของเบญจมาศในแต่ละช่วงการจำหน่าย แยกตามเกรด ปี 2528

ระยะเวลา	ราคาต่อดอก (บาท)			
	เกรดเอ	เกรดบี	เกรดซี	ดอกตกเกรด
20-31 ตุลาคม 2528	7	6	5	2
1 -30 พฤศจิกายน 2528	6	5	4	2
1 -31 ธันวาคม 2528	7	6	5	2
1 -31 มกราคม 2529	7	6	5	2

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการหลวง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-23

แสดงรายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศปี 2528

ระยะเวลา	ดอกเกรด เอ			ดอกเกรด บี			ดอกเกรด ซี			ดอกตกเกรด			จำนวนเงิน รวม
	ปริมาณ	ราคา ต่อดอก	จำนวน เงิน	ปริมาณ	ราคา ต่อดอก	จำนวน เงิน	ปริมาณ	ราคา ต่อดอก	จำนวน เงิน	ปริมาณ	ราคา ต่อดอก	จำนวน เงิน	
20-31 ตุลาคม 2528	1,278	7	8,946	1,143	6	6,858	387	5	1,935	71	2	142	17,881
1 -30 พฤศจิกายน 2528	8,523	6	51,138	25,054	5	125,270	26,387	4	105,548	3,415	2	6,830	288,786
1 -31 ธันวาคม 2528	688	7	4,816	5,634	6	33,804	4,704	5	23,520	198	2	396	62,536
1 -31 มกราคม 2529	467	7	3,269	830	6	4,980	790	5	3,950	166	2	312	12,511
ยอดรวม	10,956		68,169	32,661		170,912	32,268		134,953	3,840		7,680	381,714
รายได้เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ¹													12,723.80
ราคาขายเฉลี่ยต่อดอก ²													4.79

¹ รายได้เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน

$\frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$

² ราคาขายเฉลี่ยต่อดอก

$\frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนดอกทั้งสิ้น (79,725 ดอก)}}$

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศ

เนื่องจากเบญจมาศเป็นพืชอายุสั้น ให้ผลตอบแทนได้เร็ว ใช้เวลาปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 120 - 160 วันเท่านั้น ในการปลูกเบญจมาศ ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นต้นทุนผันแปร ส่วนต้นทุนคงที่มีจำนวนเล็กน้อย ดังนั้นการหาผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศ จึงไม่ลำบากหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนได้ แต่จะทำการวิเคราะห์โดยวัดความสามารถในการหากำไรจากการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอก โดยเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิกับต้นทุนในการดำเนินงาน

ในการคำนวณหาความสามารถในการหากำไรจากการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอก ยอดกำไรสุทธิที่นำมาใช้คำนวณจะใช้

1. กำไรสุทธิที่ได้จากการนำรายได้หักด้วยต้นทุนในการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าวัสดุ ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการขาย
2. กำไรสุทธิที่ได้จากการนำรายได้หักด้วยต้นทุนในการดำเนินงานทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงาน ซึ่งได้แก่ ค่าวัสดุ ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการขาย เนื่องจากแรงงานที่ใช้ปลูกเบญจมาศเป็นแรงงานภายในครอบครัว จึงไม่นำค่าแรงงานมาคิดเป็นต้นทุนถือว่า เกษตรกรไม่ต้องจ่ายเงิน

ส่วนต้นทุนในการดำเนินงานจะใช้

1. ต้นทุนในการดำเนินงานทั้งสิ้นประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรงงาน ค่าวัสดุ ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการขาย
2. ต้นทุนในการดำเนินงานซึ่งไม่รวมค่าแรงงาน ประกอบด้วยต้นทุนค่าวัสดุ ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการขาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-24

แสดงรายได้ ต้นทุนและกำไรสุทธิจากการปลูกเบญจมาศโดยเฉลี่ยต่อเนื้อที่ 1 งาน ปี 2527, 2528

หน่วย : บาท

	2527	2528	ผลต่าง
รายได้จากการขายเบญจมาศ ¹	12,038.14	12,723.80	685.66
ต้นทุนในการปลูกเบญจมาศ ²			
- ค่าแรง	2,480	2,480	
- ค่าวัสดุ	3,022.17	3,659.12	
- ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์	134.63	156.03	
- ค่าใช้จ่ายในการขาย	1,642.63	1,357.96	
รวมต้นทุนในการปลูกเบญจมาศ	7,279.43	7,653.11	373.68
กำไรสุทธิ	4,758.71	5,070.69	311.98
กำไรสุติก่อนหักค่าแรงงาน ³	7,238.71	7,550.69	311.98

¹ จากตารางที่ 5-20, 5-23² จากตารางที่ 5-19³ กำไรสุติก่อนหักค่าแรง = กำไรสุทธิ + ค่าแรงงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 5-24 แสดงรายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิจากการปลูกเบญจมาศ โดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ปรากฏว่าการปลูกเบญจมาศในปี 2527 เกษตรกรจะมีรายได้ 12,038.14 บาท มีต้นทุนในการปลูก 7,279.43 บาท และเกษตรกรมีกำไรสุทธิ 4,758.71 บาท หากไม่นำค่าแรงงานมารวมคิดเป็นต้นทุนของการปลูกเบญจมาศ เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้เสียค่าจ้างแรงงาน เพราะเป็นแรงงานในครอบครัว เกษตรกรจะมีกำไรสุทธิ ก่อนหักค่าแรงงาน 7,238.71 บาท สำหรับการปลูกเบญจมาศในปี 2528 เกษตรกรจะมีรายได้ 12,723.80 บาท มีต้นทุนในการปลูก 7,653.11 บาท และเกษตรกรจะมีกำไรสุทธิ 5,070.69 บาท หากไม่นำค่าแรงงานมารวมคิดเป็นต้นทุนของการปลูกเบญจมาศ เกษตรกรจะมีกำไรสุทธิก่อนหักค่าแรงงาน 7,550.69 บาท

จากข้อมูลต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า รายได้จากการปลูกเบญจมาศของปี 2528 สูงกว่าปี 2527 จำนวน 685.66 บาท เนื่องมาจากปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ของปี 2528 มีจำนวน 2,657.50 ดอก (ตารางที่ 5-21) ซึ่งมากกว่าปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ของปี 2527 ซึ่งมีจำนวน 2,217.14 ดอก (ตารางที่ 5-8) ต้นทุนในการปลูกเบญจมาศปี 2528 สูงกว่าปี 2527 จำนวน 373.68 บาท เนื่องจากค่าวัสดุต่าง ๆ ได้แก่ ค่ากล่องกระดาษ ค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืช และค่าปุ๋ย ของปี 2528 มีจำนวนสูงกว่าปี 2527 จะเห็นว่าต้นทุนในการปลูกเบญจมาศปี 2528 สูงกว่าปี 2527 เพียง 373.68 บาท แต่รายได้จากการขายเบญจมาศของปี 2528 สูงกว่าปี 2527 จำนวน 685.66 บาท จึงทำให้กำไรสุทธิของปี 2528 สูงกว่าปี 2527 จำนวน 311.98 บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-25

แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการหากำไรปี 2527, 2528

	ปี 2527	ปี 2528
กำไรสุทธิ	4,758.71	5,070.69
กำไรสุทธิก่อนหักค่าแรงงาน	7,238.71	7,550.69
ต้นทุนในการดำเนินงาน	7,279.43	7,653.11
ต้นทุนในการดำเนินงานซึ่งไม่รวมค่าแรงงาน	4,799.43	5,173.11
ความสามารถในการหากำไร ¹	65.37	66.26
ความสามารถในการหากำไร โดยไม่นำค่าแรงงานมารวมคิด ²	150.82	145.96

$$^1 \text{ความสามารถในการหากำไร} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ต้นทุนในการดำเนินงาน}} \times 100$$

²ความสามารถในการหากำไร -

$$\text{โดยไม่นำค่าแรงงานมารวมคิดเป็นต้นทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิก่อนหักค่าแรงงาน}}{\text{ต้นทุนในการดำเนินงานซึ่งไม่รวมค่าแรง}} \times 100$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 5-25 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีความสามารถในการหากำไรในการปลูกเบญจมาศในอัตรา 65.37% ในปี 2527 และ 66.26% ในปี 2528 แต่ถ้าไม่คำนึงถึงค่าแรงงานเนื่องจากเป็นแรงงานในครอบครัว เกษตรกรจะมีความสามารถในการหากำไรในอัตรา 150.82% ในปี 2527 และ 145.96% ในปี 2528 ซึ่งแสดงว่าเกษตรกรที่ปลูกเบญจมาศจะมีความสามารถในการหากำไรในอัตราที่สูง ดังนั้นเบญจมาศจึงเป็นพืชที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ปัจจุบันเกษตรกรเริ่มเห็นความสำคัญของการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอกเพื่อการค้า จึงมีเกษตรกรสนใจที่จะปลูกเบญจมาศมากขึ้น เนื่องจากเริ่มมีความมั่นใจต่อรายได้ที่ตนจะได้รับจากการปลูกเบญจมาศ

การเปรียบเทียบต้นทุนและความสามารถในการหากำไรจากการปลูกสตรอเบอร์รี่และการปลูกเบญจมาศ
 การปลูกสตรอเบอร์รี่บนพื้นที่ 1 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2524 โดยใช้สตรอเบอร์รี่พันธุ์โทโกก้า และพันธุ์พื้นเมือง มีรายได้ ต้นทุน และความสามารถในการหากำไร ดังนี้¹

ตารางที่ 5-26

แสดงรายได้ ต้นทุนและความสามารถในการหากำไรจากการปลูกสตรอเบอร์รี่

พันธุ์โทโกก้าและพันธุ์พื้นเมือง

	พันธุ์โทโกก้า		พันธุ์พื้นเมือง	
	จำนวนเงิน	ความสามารถในการหากำไร (%)	จำนวนเงิน	ความสามารถในการหากำไร (%)
รายได้จากการขาย	77,000		24,876	
ต้นทุนการปลูกสตรอเบอร์รี่				
- ไม่คิดค่าแรงงาน	36,380		18,900	
- คิดค่าแรงงาน	45,380		23,400	
รายได้สุทธิจากการปลูกสตรอเบอร์รี่				
- ไม่คิดค่าแรงงาน	40,620	111.66	5,976	31.62
- คิดค่าแรงงาน	31,620	69.68	1,476	6.31

¹ วาสนา เล้าตระกูล "รายได้และต้นทุนในการทำสวนสตรอเบอร์รี่" (วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต ภาควิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 55

สำหรับการปลูกสตรอเบอรี่ของชาวไทยภูเขารายที่ประสบความสำเร็จ บนพื้นที่ 3 งาน
ของปีการเพาะปลูก 2524 มีรายได้ ต้นทุนและความสามารถในการหากำไรดังนี้¹

ตารางที่ 5-27

แสดงรายได้ ต้นทุนและความสามารถในการหากำไรจากการปลูกสตรอเบอรี่
ของชาวไทยภูเขาที่ประสบความสำเร็จ

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	ความสามารถใน การหากำไร (%)
รายได้จากการขาย	54,381	
ต้นทุนจากการปลูกสตรอเบอรี่	28,677	
รายได้สุทธิจากการปลูกสตรอเบอรี่	25,704	89.63
ต้นทุนเฉพาะค่าวัสดุและค่าแรงเจ้าหน้าที่ในการควบคุม	16,917	
รายได้สุทธิก่อนหักค่าแรงงาน	37,464	221.46

ในการปลูกเบญจมาศพบว่า เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการปลูกได้แก่เกษตรกร
ลำดับที่ 5 ซึ่งมีปริมาณผลผลิตสูงสุดคือ 3,019 ดอก และ 4,562 ดอก ในปี 2527 และ
2528 ตามลำดับ (ตารางที่ 5-8 และ ตารางที่ 5-13) ในการวิเคราะห์นี้จะพิจารณาถึงต้นทุน
และรายได้จากการปลูกเบญจมาศของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการปลูกเพื่อหาความสามารถ
ในการหากำไร ดังแสดงตามตารางที่ 5-28 ตารางที่ 5-29 ตารางที่ 5-30 ตารางที่ 5-31
และตารางที่ 5-32 เพื่อเปรียบเทียบกับความสามารถในการหากำไรจากการปลูกสตรอเบอรี่ของ
เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95

ตารางที่ 5-28

แสดงต้นทุนในการปลูกเบญจมาศของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

รายการ	ปี 2527	ปี 2528
ค่าแรง ¹	2,480	2,480
ค่าวัสดุ		
ค่าหน่อพันธุ์ ²	1,200	1,200
ค่าปุ๋ย ³	362.04	644.40
ค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืช ⁴	399.70	1,022.18
ค่าไม้ค้ำ ⁵	252	381
ค่าเชือกฟางในล่อน ⁵	18	36
ค่าวัสดุอื่น ๆ ⁵	142.80	308
ค่ากล่องกระดาษ ⁶	1,037	1,820
	3,411.54	5,411.58
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์ ⁷	140.33	140.33
ค่าใช้จ่ายในการขาย ⁸	2,442.40	2,562.80
ต้นทุนในการปลูกเบญจมาศทั้งสิ้น	8,474.27	10,594.71

¹ จากตารางที่ 5-1

² จากตารางที่ 5-3, 5-9,

³ จากตารางที่ 5-4, 5-10

⁴ จากตารางที่ 5-5, 5-11

⁵ จากตารางที่ 5-6, 5-12

⁶ จากตารางที่ 5-8, 5-13

⁷ จากตารางที่ 5-29

⁸ จากตารางที่ 5-30

ตารางที่ 5-29

แสดงค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

ลำดับที่	รายการ ¹	จำนวนหน่วย ¹	ราคาต่อหน่วย ¹	มูลค่า	อายุการ ใช้รวม(ปี)	ค่าเสื่อม ราคา
1	จอบ	2	80	160	5	32
2	เสียม	2	20	40	2	20
3	บัวรดน้ำ	2	25	50	2	25
4	กรรไกร	1	100	100	5	20
5	เครื่องพ่นยา	1	130	130	3	43.33
ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร						140.33

ตารางที่ 5-30

แสดงค่าใช้จ่ายด้านการตลาดของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จปี 2527 และปี 2528

	ปี 2527	ปี 2528
รายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศ ²	17,397	23,454
ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด ³	3,479.40	4,690.80
ค่ากล่องกระดาษ ⁴	1,037	1,820
ค่ากระดาษขาวบาง ⁵	-	308
ค่าใช้จ่ายในการขาย ⁶	2,442.40	2,562.80

¹ จากตารางที่ 5-16² จากตารางที่ 5-20, 5-31³ ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด = 20% ของรายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศ⁴ ค่ากล่องกระดาษ = จำนวนกล่อง ปี 2527 (ตารางที่ 5-8) x ราคากล่องต่อใบ (17 บาท)

ค่ากล่องกระดาษ = จำนวนกล่อง ปี 2528 (ตารางที่ 5-13) x ราคากล่องต่อใบ (35 บาท)

⁵ จากตารางที่ 5-12

ตารางที่ 5-31

แสดงรายได้จากการจำหน่ายเบญจมาศของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จปี 2528

ระยะเวลา	ดอกเกรด เอ			ดอกเกรด บี			ดอกเกรด ซี			ดอกตกเกรด			จำนวนเงินรวม
	ปริมาณ	ราคาต่อดอก	จำนวนเงิน	ปริมาณ	ราคาต่อดอก	จำนวนเงิน	ปริมาณ	ราคาต่อดอก	จำนวนเงิน	ปริมาณ	ราคาต่อดอก	จำนวนเงิน	
20-31 ตุลาคม 2528	40	7	280	308	6	1,848	121	5	605	20	2	40	2,773
1-30 พฤศจิกายน 2528	184	6	1,104	2,058	5	10,290	635	4	2,540	69	2	138	14,072
1-31 ธันวาคม 2528	103	7	721	604	6	3,624	102	5	510	29	2	58	4,913
1-31 มกราคม 2529	76	7	532	147	6	882	50	5	250	16	2	32	1,696
ยอดรวม	403		2,637	3,117		16,644	908		3,905	134		268	23,454

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-32

แสดงรายได้ ต้นทุนและความสามารถในการหาค่าไรจากการปลูกเบญจมาศ
ของ เกษตรกรที่ประสบความล้มเหลว

รายการ	ปี 2527		ปี 2528	
	จำนวนเงิน	ความสามารถ ในการหาค่าไร (%)	จำนวนเงิน	ความสามารถ ในการหาค่าไร (%)
รายได้จากการขาย ¹	17,397		23,454	
ต้นทุนการปลูกเบญจมาศทั้งสิ้น ²	8,474.27		10,594.71	
ต้นทุนการปลูกเบญจมาศโดยไม่รวม ค่าแรงงาน	5,994.27		8,114.71	
กำไรสุทธิ	8,922.73	105.29	12,859.29	121.37
กำไรสุทธิก่อนหักค่าแรงงาน	11,402.73	190.23	15,339.29	189.03

¹ จากตารางที่ 5-20, 5-32

² จากตารางที่ 5-28

จากการเปรียบเทียบความสามารถในการหาค่าไรจากการปลูกเบญจมาศกับการปลูก
สตรอเบอร์รี่พบว่า การปลูกสตรอเบอร์รี่พันธุ์โทโอเก้ และพันธุ์พื้นเมือง เกษตรกรจะมีความสามารถ
ในการหาค่าไรในอัตรา 69.68% และ 6.31% ตามลำดับ (ตารางที่ 5-26) ส่วนการปลูก
เบญจมาศเกษตรกรจะมีความสามารถในการหาค่าไรในอัตรา 65.37% และ 66.26% ในปี 2527
และ 2528 ตามลำดับ (ตารางที่ 5-25) ซึ่งจะสูงกว่าความสามารถในการหาค่าไรจากการ
ปลูกสตรอเบอร์รี่พันธุ์พื้นเมือง และจะต่ำกว่าความสามารถในการหาค่าไรจากการปลูกสตรอเบอร์รี่
พันธุ์โทโอเก้ หากไม่นำค่าแรงงานมารวมคิดเป็นต้นทุนการผลิต พบว่าเกษตรกรจะมีความสามารถ
ในการหาค่าไรจากการปลูกสตรอเบอร์รี่ในอัตรา 111.66% และ 31.62% สำหรับพันธุ์โทโอเก้
และพันธุ์พื้นเมือง ตามลำดับ ส่วนการปลูกเบญจมาศเกษตรกรจะมีความสามารถในการหาค่าไร
ในอัตรา 150.82% และ 145.96% ในปี 2527 และ 2528 ตามลำดับ (ตารางที่ 5-25) ซึ่ง
ความสามารถในการหาค่าไรจากการปลูกเบญจมาศจะสูงกว่าการปลูกสตรอเบอร์รี่

ในการปลูกเบญจมาศของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ มีปริมาณผลผลิตสูงสุดในปี 2527 และ 2528 คือผลิติดำ 3,019 ดอก และ 4,562 ดอก ตามลำดับ (ตารางที่ 5-8 และ ตารางที่ 5-13) และมีรายได้จากการขายปี 2527 และ 2528 สูงสุดคือ 17,397.-บาท และ 23,454.-บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 5-20 และ ตารางที่ 5-31) จะพบว่าความสามารถในการหากำไรจากการปลูกเบญจมาศ ปี 2527 และ 2528 มีอัตราร้อยละ 105.29 และ 121.37 ตามลำดับ ส่วนการปลูกสตรอเบอร์รี่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จจะสามารถหากำไรได้ในอัตราร้อยละ 89.63 (ตารางที่ 5-27) ซึ่งแสดงว่าการปลูกเบญจมาศเกษตรกรจะสามารถหากำไรได้ในอัตราที่สูงกว่าการปลูกสตรอเบอร์รี่ แต่ถ้าไม่นำค่าแรงงานมารวมคิดเป็นต้นทุนการผลิตจะพบว่า เกษตรกรมีความสามารถในการหากำไรจากการปลูกเบญจมาศในปี 2527 และ 2528 ในอัตราร้อยละ 190.23 และ 189.03 ตามลำดับ ส่วนการปลูกสตรอเบอร์รี่เกษตรกรจะมีความสามารถในการหากำไรในอัตราร้อยละ 221.46 ซึ่งสูงกว่าความสามารถในการหากำไรจากการปลูกเบญจมาศ

ถึงแม้ว่าในการเปรียบเทียบความสามารถในการหากำไร ปีการเพาะปลูกจะต่างกัน แต่ผลแตกต่างระหว่างความสามารถในการหากำไรจากการปลูกเบญจมาศและสตรอเบอร์รี่ยังมีช่วงห่างกันมาก ดังนั้นจึงอาจจะสรุปได้ว่าความสามารถในการหากำไรจากการปลูกเบญจมาศสูงกว่าการปลูกสตรอเบอร์รี่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต้นทุนและความสามารถในการหากำไรจากการปลูกผักกาดหอมห่อ

เกษตรกรที่ปลูกเบญจมาศส่วนใหญ่จะปลูกพืชอื่นด้วย เช่น ข้าวโพด ผักกาดขาวปลี แตงญี่ปุ่น ผักกาดหอมห่อ เป็นต้น จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการหลวงพบว่าต้นทุนในการปลูกผักกาดหอมห่อต่อพื้นที่ 1 งาน เป็นดังนี้

ตารางที่ 5-33

แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกผักกาดหอมห่อต่อพื้นที่ 1 งาน

	จำนวนเงิน
ค่าแรงงาน	400
ค่าวัสดุ	
ค่าพันธุ์	100
ค่าปุ๋ย	250
ค่ายากำจัดแมลงและศัตรูพืช	300
ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด	400
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	1,450

ที่มา : จากการประเมินของเจ้าหน้าที่โครงการหลวงสำหรับปีการเพาะปลูก 2528

การปลูกผักกาดหอมห่อต่อพื้นที่ 1 งาน จะได้ปริมาณผลผลิต 200 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 10 บาท เกษตรกรจะมีรายได้จากการปลูกผักกาดหอมห่อต่อพื้นที่ 1 งาน จำนวนเงิน 2,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการปลูก 1,450 บาท ดังนั้นกำไรสุทธิที่เกษตรกรได้รับจากการปลูกผักกาดหอมห่อมีจำนวน 550 บาท ความสามารถในการหากำไรจากการปลูกผักกาดหอมห่อมีค่า 37.93% ส่วนการปลูกเบญจมาศเกษตรกรจะมีความสามารถในการหากำไรในอัตรา 66.26% ในปี 2528 (ตารางที่ 5-25) ซึ่งสูงกว่าการปลูกผักกาดหอมห่อ อย่างไรก็ตามเกษตรกรยังคงนิยมปลูกผัก เนื่องจากอายุการปลูกจนถึงวันเก็บเกี่ยวค่อนข้างสั้น ทำการปลูกประมาณ 2-3 เดือน ก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตนำไปจำหน่ายได้ เกษตรกรชาวเขาส่วนมากค่อนข้างยากจน จึงพยายามปลูกพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น แม้ว่าจะสามารถหากำไรได้ในอัตราต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รายได้ในการดำรงชีพ

จากข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น อาจจะสามารถสรุปได้ว่า เบญจมาศเป็นพืชที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต่อไปเนื่องจากสามารถหากำไรได้สูงเมื่อเปรียบเทียบกับความสามารถในการหากำไรจากการปลูกสตรอเบอร์รี่ และการปลูกผักกาดหอมห่อ แต่การส่งเสริมในปีต่อไปควรจะได้พิจารณาถึงปริมาณผลผลิต ราคา และภาวะตลาดด้วย เนื่องจากถ้าผลผลิตมากเกินไปจะทำให้ระดับราคาผลผลิตต่ำ เกษตรกรจะได้รับรายได้ต่ำ ควรจะผลิตให้พอเพียงกับความต้องการของตลาดเพื่อให้ผลผลิตขายได้ในราคาที่สูง

การวิเคราะห์จุดเสมอตัว

จุดเสมอตัวคือ จุดที่รายได้จากค่าขายมีจำนวนเท่ากับรายจ่าย หรือคือจุดที่กำไรมีค่าเป็นศูนย์ การวิเคราะห์จุดเสมอตัวสำหรับการปลูกเบญจมาศของเกษตรกรนี้เป็นการวิเคราะห์ปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัวว่าจะต้องขายผลผลิตในปริมาณเท่าใด รายได้จากการขายจึงจะเท่ากับต้นทุนการผลิตพอดี การหาจุดเสมอตัวคำนวณได้จากสมการดังนี้

รายได้จากการขายเบญจมาศ = ต้นทุนคงที่ + ต้นทุนผันแปร

สมมติให้ Q = ปริมาณผลผลิตเบญจมาศต่อ 1 งาน Q จุดเสมอตัว

S = ราคาขายเบญจมาศต่อดอก

F = ต้นทุนคงที่

V = ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย

ณ จุดเสมอตัวจะได้

$$QS = F + QV$$

$$Q(S-V) = F$$

$$Q = \frac{F}{S-V}$$

การวิเคราะห์จะใช้ตัวเลขรายได้และต้นทุนการผลิตของปี 2528

ราคาขายเบญจมาศต่อดอก (S) = 4.79 (ตารางที่ 5-23)

ต้นทุนคงที่ (F) = 156.03 (ตารางที่ 5-19)

ต้นทุนผันแปรต่อ 1 งาน = 7,497.08 (ต้นทุนการปลูกเบญจมาศ-ค่าเสื่อมราคา)

ปริมาณผลผลิตต่อ 1 งาน = 2,657.50 (ตารางที่ 5-21)

ต้นทุนผันแปรต่อ 1 งานต่อดอก (V) = 2.82 (7,497.08 ÷ 2,657.50)

การคำนวณหาปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว

$$S = 4.79$$

$$F = 156.03$$

$$V = 2.82$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } Q &= \frac{156.03}{4.79 - 2.82} \\ &= \frac{156.03}{1.97} \\ &= 79.20 \quad \text{ดอก} \end{aligned}$$

ปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว คือ 79.20 ดอก หมายถึงถ้าเกษตรกรผู้ปลูกเบญจมาศ ได้ผลผลิตงานละ 79.20 ดอก และขายในราคาดอกละ 4.79 บาท เกษตรกรจะได้รับรายได้จากการขายเท่ากับต้นทุนการผลิตต่อดอกพอดี ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} QS &= F + QV \\ 79.20 \times 4.79 &= 156.03 + (79.20 \times 2.82) \\ 379.37 &= 156.03 + 223.34 \\ 379.37 &= 379.37 \end{aligned}$$

จากการปลูกเบญจมาศในพื้นที่ 1 งาน มีปริมาณผลผลิตทั้งสิ้น 2,657.50 ดอก มากกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัวซึ่งมีจำนวน 79.20 ดอก ดังนั้นปริมาณผลผลิตที่เหลืออยู่จำนวน 2,578.30 ดอก จึงเป็นปริมาณที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิ โดยถือว่าผลผลิตจำนวนนี้จะเสียค่าใช้จ่ายเฉพาะต้นทุนผันแปรต่อหน่วยเท่านั้น เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ปริมาณผลผลิต} &= 2,578.30 \quad \text{ดอก} \\ \text{กำไรแปรได้ต่อดอก} &= 4.79 - 2.82 \quad \text{บาท} \\ &= 1.97 \quad \text{บาท} \\ \text{ดังนั้น กำไรสุทธิต่อพื้นที่ 1 งาน} &= 2,578.30 \times 1.97 \quad \text{บาท} \\ &= 5,079.25 \quad \text{บาท} \end{aligned}$$

การคำนวณหาราคา ณ จุดเสมอตัวหาได้จากสมการดังนี้

$$\begin{aligned}
 QS &= F + QV \\
 \text{ดังนั้น } S &= \frac{F + QV}{Q} \\
 &= \frac{156.03 + (2,657.50 \times 2.82)}{2,657.50} \\
 &= \frac{156.03 + 7,494.15}{2,657.50} \\
 &= \frac{7,650.18}{2,657.50} \\
 &= 2.88 \quad \text{บาท}
 \end{aligned}$$

ราคา ณ จุดเสมอตัวหมายถึง ราคาที่เกษตรกรสามารถขายผลผลิตของตนโดยมีกำไรเท่ากับศูนย์ จากการคำนวณพบว่า ราคา ณ จุดเสมอตัวคือ 2.88 บาท ซึ่งเป็นราคาเบญจมาศต่อดอกที่สามารถขายได้โดยไม่ขาดทุนคือกำไรเป็นศูนย์ ณ ปริมาณผลผลิต 2,657.50 ดอก ราคา ณ จุดเสมอตัวเมื่อเปรียบเทียบกับราคาขายโดยเฉลี่ยต่อดอกซึ่งมีราคา 4.79 บาท เกษตรกรจะมีกำไรต่อดอกจำนวน 1.91 บาท นั่นคือเกษตรกรจะมีกำไรสุทธิจำนวน 5,075.83 บาท -
(2,657.50 x 1.91)

การวิเคราะห์จุดเสมอตัวจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจด้านการวางแผนกำไรว่าควร
จะผลิตให้ได้รับผลผลิตในปริมาณเท่าใด ณ ราคาที่กำหนด หรือจะขายผลผลิตในราคาเท่าใด ณ
ปริมาณที่กำหนดสิ่งจะมีกำไรตามที่ต้องการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย